

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Congressen

European conference of narrative therapy and community work

Conferentie georganiseerd door het Centre of Narrative Practice, 9 en 10 juli 2009, Brighton, Engeland.

Met een aantal hulpverleners uit Nederland bezochten we deze – voor het eerst in Europa georganiseerde – narratieve conferentie. Voorafgaand aan de eigenlijke conferentie volgde ik (TH) een eendaagse workshop met als thema Foucault, Derrida en Deleuze en hun invloed op de narratieve therapie, gegeven door Allan Holmgren, filosoof, en Annette Holmgren, therapeut, afkomstig uit Denemarken. Op grond van de titel verwachtte ik een presentatie die verband legde tussen de basale concepten uit het werk van genoemde filosofen en de narratieve therapie. Dat gebeurde echter niet, wat zowel teleurstellend als inspirerend was. De teleurstelling bestond eruit dat Allan Holmgren op betekenisvolle toon citaten voorlas van Foucault, Derrida, Deleuze en Nietzsche. Hij sprong van citaat naar citaat, waarbij de lijn tussen het ene en het andere citaat voor mij niet aldoor even helder was.

Annette Holmgren richtte zich op *discourses* ofwel ‘vertogen’, waarmee ze doelt op de communicatieve

processen waarmee personen een werkelijkheid structureren en daarmee (impliciet) vastleggen wat zij voor moraliteit en waarheid houden. Haar uitgangspunt was dat er in vertogen verborgen machten schuilen, omdat we allemaal iets willen bereiken, ergens naar streven, maar de belofte die dit streven in zich draagt kan ons ook gevangen houden. De boodschap van Holmgren is dat je dromen en waarden moet eren, maar ook oog moet houden voor de vertogen die hierbij horen, en dat je ze op hun haalbaarheid moet toetsen.

Wat mij in deze workshop het meest aansprak waren de oefeningen die leidden tot ontmoetingen met andere congresdeelnemers. Mensen met wie ik in een kort tijdsbestek, aan de hand van vragen, een echt contact ervoer. Naar aanleiding van vragen werd er een document, een soort getuigenis gecreëerd. De observant schreef steekwoorden of korte zinnen en deze werden achter elkaar voorgelezen waardoor een gedicht ontstond, en dat gedicht was een cadeautje voor de geïnterviewde, waar-

door de ervaringen die in het interview gedeeld waren versterkt werden.

Kortom, het was een dag met een hoog theoretisch gehalte waarin ik, met beperkte kennis van de filosofen, de lijn miste, maar wel driftig mooie citaten noteerde die mijn eigen inspiratie ten goede kwamen. En het was een dag gevuld met vragen die mooie verhalen opleverden, verhalen die weer leidden tot verdergaande vragen en afgerond met een gedicht. Als ik terugkijk, overheersen inspiratie en bewustwording.

Tijdens de conferentie werd een workshop geleid door Deborah Christie, Fiona Mc Farlane en Glenda Fredman, alle drie therapeut, en Toni Neufville als ervaringsdeskundige. Ze vertelden levendig over de toepassing van *outsider witnessing* in een ziekenhuis waar chronisch zieke jongeren verblijven. Deze jongeren vertellen in groepstherapie hun verhaal aan een groep al ontslagen jongeren, die uitgenodigd zijn om als *outsider witness* getuige te zijn van de verhalen. De groep ontslagen jongeren wordt vervolgens geïnterviewd, over wat hen bemoedigt of inspireert, wat hem of haar raakt en welk beeld het gehoorde verhaal oproept. Daarna wordt dit gekoppeld aan ervaringen uit het eigen leven van de ontslagen jongere, waarin hij of zij geraakt wordt. Het

wordt afgesloten met de vraag hoe het gehoorde de getuige beïnvloed heeft; wat de getuige geleerd heeft.

Eén specifieke sessie werd uitgebreid beschreven, ondersteund door de aanwezigheid van Neufville, de ervaringsdeskundige, en één van de *outsider*

witnesses in de besproken sessie. Haar bijdrage hier leverde nog weer een mogelijkheid om de indruk die het verhaal van

de chronisch zieke jongere maakte te verdiepen en te verrijken, doordat aan ons werd gevraagd een boodschap terug te geven aan de betreffende patiënten. Een mooie persoonlijke noot, die de werking van het herhaaldelijk vertellen en uitbreiden van het verhaal met ervaringen van getuigen verduidelijkt en verdikt.

Het was een warme en inspirerende ervaring om deze vrouwen te horen spreken. Het heeft mij (TH) sindsdien in het werk veel gebracht, meer ruimte voor dergelijke vragen en de mogelijkheid deze vragen te koppelen aan de persoonlijke ervaring. Bijvoorbeeld: 'Is er iets in het bijzonder, een beeld of een lied, dat je verbindt met wat je hier gehoord hebt?'

Dorte Nissen, Lasse Offenberg en Thilde Westmark, een drietal Deense therapeuten en tevens supervisoren, gingen in hun presentatie in op de vaardigheid van het luisteren. De fo-

...in vertogen schuilen verborgen machten...

cus van de workshop lag op het onderzoeken welke vragen er kunnen worden gesteld, gericht op de stiltes die vallen in het verhaal van de ander; welk verhaal wordt hier niet verteld? De drie therapeuten stelden vragen als: 'Waar in het verhaal van de ander kan je instappen en meegaan op de stroming van het verhaal van de ander? Hoe kom je, als je in dit verhaal bent, dichterbij de zogenaamde 'jummy-jummy stuff': datgene waarover je meer wilt horen, de andere verhalen, die niet worden verteld? En welke vragen kunnen we stellen die ons dichterbij deze niet-vertelde verhalen brengen?'

Volgens Nissen, Offenbergh en Westmark is het van wezenlijk belang dat je jezelf traint in de vaardigheid die zij 'double listening' noemen. Bij deze vaardigheid gaat het er allereerst om dat je je bewust bent van je eigen intentie: waar luister je voor (of naar) bij de ander? En vanuit welke context?

In een oefening werd voor mij (WK-O) weer eens helder hoe be-

langrijk het is me bewust te worden welke gedachten ik zelf heb tijdens het luisteren naar een verhaal. Door actief mijn automatische, snel aanwezige gedachten opzij te zetten, kwam ik tot de conclusie dat dicht bij het verhaal van de ander blijven tot gevolg had dat ik dichterbij de ander kwam te staan. Hiernaast werd ik, door te luisteren naar de stiltes die vielen en door beklemtoonde woorden te herhalen, getuige van een nieuwe wending in het verhaal van de ander.

De sfeer van de hele conferentie was zeer open en vriendelijk, zowel in de workshops als daarbuiten; er was sprake van echt contact tussen mensen onderling uit de verschillende landen. Voldaan, geïnspireerd met nieuwe ideeën en nieuwe gedachtengangen, keerden we de mooie kustplaats Brighton de rug toe om in Nederland het narratieve gedachtegoed verder vorm te geven.

**Wideke Kleinveld-Oudheusden
en Tineke Haks**

